

तीति · तत्र दक्षिणेन हरणे प्रादक्षिण्योपचारात्स्मृत्यनुग्रहः प्रत्याहृत्य हरणे चोत्तरत-उपचारतया श्रुत्यनुग्रहो भवति · तस्मात्प्रत्याहृत्यैवेत्ययमेव पक्षोऽवधार्यते · वावधारणे ।

यूपैकादशिनी चेद्रथाक्षमात्राण्यन्तराणि ॥ ६ ॥ ज्योतिष्टोमे हि विकल्पेन आग्नेयोऽग्निष्टोमे सवनीयः पशुरित्यादयः (१. ८. २) स्तोमायनसंज्ञाः पशवो भवन्ति विकल्पेनाग्नेयसारस्वतादयो वारुणपर्यन्ताः (२६) एकादश सवनीया भवन्ति · तेषां नियोजनार्थमेक एव यूपः प्रतिपशु एकैको यूपो वा भवतीत्येतदनेनोच्यते यूपैनी चेदिति · एकादशानां वर्ग एकादशिनी यदि पञ्चेकादशिन्यामेकादश यूपा भवन्ति तदायं विशेषः रथाक्षप्रमाणानि यूपानामन्तरालानि भवन्ति · रथस्याक्षो रथाक्षः चतुःशतमक्ष इति शुल्बकृतोक्तत्वात् (२) चतुर्भिर्धिकैः शताङ्गुलैरक्षो भवति द्वादशाङ्गुलश्च यूपावटः · अत्र च वेदिमाने विशेषः शुल्बकृतोक्तः (६) यथायूपं वेदिवर्धनमित्येतद्वक्ष्यामो^{१)} या रज्जुरेकादशोपरवात्संक्षिपति दश च रथाक्षांस्तस्या यश्चतुर्विंशो भागः स प्रक्रमस्तेन वेदिं मीमादिति^{२)} · चतुर्विंशत्याङ्गुलैरेकोऽरत्तिः एवंविधैर्दशभी रथाक्षैरेकादशोपरवैश्चाष्टाचत्वारिंशदरत्नयो विंशत्याङ्गुलैरधिका भवन्ति तत्र चतुर्विंशतितमे भागे द्वावरत्नी एकमर्धाङ्गुलमङ्गुलतृतीयभागसहितम्^{३)} एतावद्भवति · एतयूपैकादशिन्यां प्रक्रमस्य परिमाणम् एतेन परिमाणेन पञ्चदशमर्थैकविंशमित्यादिनोपायेन^{४)} वेदिमानं कुर्यात् । पक्षान्तरमाह ·

पूर्वार्धं वा समं विभज्य ॥ ७ ॥ अथवा प्राकृतप्रमाणमेव वेदेः पूर्वार्धं सममेकादशधा विज्य एकादश यूपान्निखनेत् · अस्मिन्पक्षे वेदिवृद्धिर्न भवति ।

पक्षसंमिता वाग्री ॥ ८ ॥ यदि साग्निचित्ये ज्योतिष्टोमे यूपैकादशिनी भवति तदा पक्षंता वा यूपैनी भवति पक्षसंमितं वेदिपूर्वार्धं समं विभज्यैकादश यूपान्निखनेत् अथवा साग्निचित्येऽपि सकलस्य वेदिपूर्वार्धस्य समविभागेन वा रथाक्षमात्रान्तराणीति वा · एवं त्रयोऽपि पक्षा अग्रावपि भवन्ति । तत्रेति कर्तव्यताविशेषमाह ·

१) See २२. २) निर्माय Culv. ३) i. e. $\frac{5}{8}$ angula. ४) शुल्ब° ७. १५. see at ट. ३. ११.